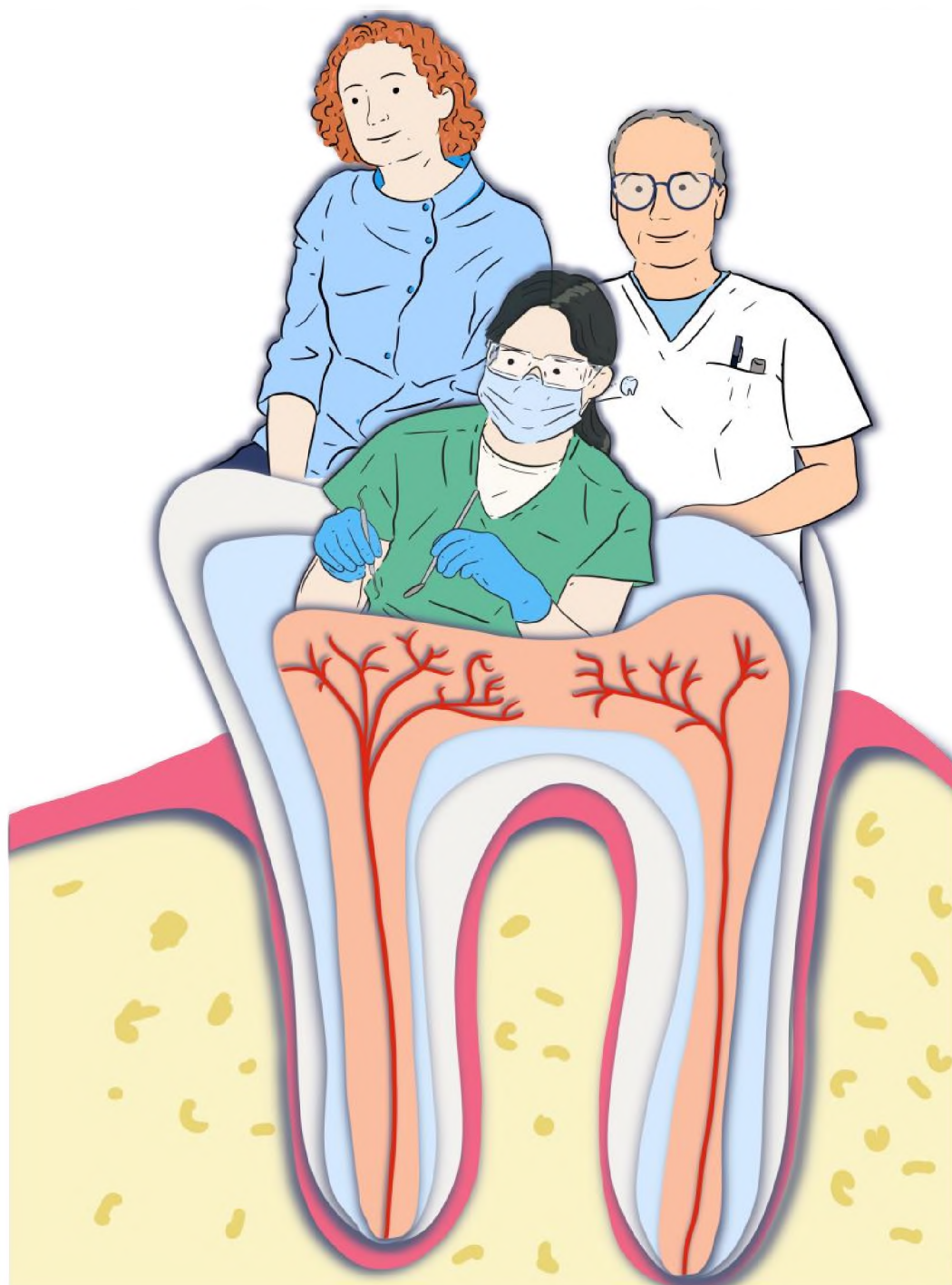


Protocol d'educació per a la salut bucodental



Protocol d'educació per a la salut bucodental

Autoria (per ordre alfabètic)

- Cáceres Teijeiro, Yolanda. Infermera de la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca i de l'equip coordinador del Programa Pacient Actiu de les Illes Balears. Servei de Salut de les Illes Balears
- Fernández-Roldán Galán, María. Odontòloga del Centre de Salut Santa Catalina (Palma). Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- Méndez Castell, María Consolación. Directora d'infermeria de la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- Quintana Abraham, José Miguel. Cap del Servei Dental Comunitari. Servei de Salut de les Illes Balears
- Raduán de Páramo, Carlos. Sotsdirector mèdic de la Gerència d'Atenció de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- Ribot Florit, José. Estomatòleg del Centre de Salut Son Rutlan (Palma). Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- Rigo Terrasa, Maria del Pilar. Higienista dental del Centre de Salut Arquitecte Bennàssar (Palma). Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- Salama de Angeli, Maria Alexandra. Odontòloga del Centre de Salut Son Gotleu (Palma). Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- Seguí Pastor, Margarita. Higienista dental del Centre de Salut Migjorn (Llucmajor) i coordinadora de l'equip d'higienistes dentals de la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- Simó Guzmán, Margarita. Higienista dental del Centre de Salut Santa Catalina (Palma). Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- Vidal Thomàs, Maria Clara. Infermera del Gabinet Tècnic de la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears

Revisió (per ordre alfabètic)

- Fuentes Cano, Estela. Higienista dental del Centre de Salut Son Rutlan (Palma). Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- Jaume Matas, Laura. Assessora tècnica docent del Servei d'Atenció a la Diversitat de la Direcció general de Primera Infància, Innovació i Comunitat Educativa. Conselleria d'Educació i Formació Professional
- Morcillo Salamanca, Margarita. Infermera d'àrea de la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- Ortiz Rodrigo, Joana Amaia. Odontòloga del Centre de Salut Pont d'Inca (Marratxí). Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- Roca Casas, Antònia. Directora mèdica de la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- Trullols Casas, María del Carmen. Odontòloga del Centre de Salut Arquitecte Bennàssar (Palma). Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Servei de Salut de les Illes Balears
- Vilallonga Mut, Bartolomé. Infermer de la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca i membre de la Comissió de Persones Assessoros i Formadores en Promoció i Educació per la Salut. Servei de Salut de les Illes Balears

Revisió lingüística i maquetació

Bàrbara Sansó Portell. Assessora lingüística. Gerència d'Atenció Primària de Mallorca

Edició

Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Gener de 2023

ISBN

978-84-09-49851-2

Com citar aquest document

Cáceres Teijeiro I, Fernández-Roldán Galán M, Méndez Castell MC, Quintana Abraham JM, Raduán de Páramo C, Ribot Florit J, et al. Protocol d'educació per a la salut bucodental. Palma: Gerència d'Atenció Primària de Mallorca; 2023.



Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No-Comercial-SinObrasDerivadas 4.0 Internacional. La llicència es pot consultar aquí <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Índex de continguts

Introducció.....	7
Anàlisi de la situació.....	11
Objectius.....	13
Intervenció proposada.....	14
Mètodes.....	14
Avaluació.....	15
Referències bibliogràfiques.....	17
ANNEXOS	
Annex 1. Consells sobre salut bucodental: metodologia del consell breu.....	21
Annex 2. Registre de l'alimentació.....	25
Annex 3. Calendari de raspallat.....	26
Annex 4. Fullet d'higiene bucodental i alimentació.....	27
Annex 5. Fullet de prevenció de les maloclusions.....	28
Annex 6. Fullet d'actuació davant traumatismes bucodentals.....	29
SESSIONS INDIVIDUALS	
Sessió 1. Educació individual.....	33
Sessió 2. Educació individual.....	37
SESSIÓ GRUPAL	
Sessió grupal. Salut bucodental.....	41

Introducció

La salut bucodental és fonamental per gaudir d'una bona salut i d'una bona qualitat de vida. Es pot definir com l'absència de càries, de malalties periodontals (de les genives), de pèrdua de dents, d'infeccions, de dolor orofacial, de nafres bucals, de càncer de boca o de gargamella i d'altres malalties o trastorns que limiten les capacitats de mossegar, de mastegar, de somriure i de parlar a la persona afectada al mateix temps que repercuteixen en el seu benestar psicosocial.¹

Les malalties bucodentals, tant en la infància com en l'edat adulta, tendeixen a ser més freqüents entre els grups més desfavorits i vulnerables, perquè els determinants socials són el major factor de risc per a la salut bucodental.²

La càries dental és la malaltia més comuna en la infància i, si no es tracta a temps, destrueix progressivament els teixits dentaris, des de la taca blanca de l'esmalt inicial fins a la cavitat i l'afectació pulpar, amb la conseqüència final de la pèrdua de la dent. A més, la càries a les dents primàries és el millor predictor de la malaltia a les dents permanents des de la infància tardana fins a l'adolescència.³

A Espanya, des de 1994, es fan enquestes epidemiològiques quinquennals de salut bucodental de la població d'àmbit nacional, seguint la metodologia unificada de l'OMS, patrocinades pel Consell General de Dentistes, sota la direcció tècnica de la Societat Espanyola d'Epidemiologia i Salut Pública Oral (SESPO).

Dades de l'Enquesta de salut oral de 2020

La darrera enquesta de salut oral de l'any 2020⁴ mostra l'evolució de la salut bucodental a Espanya en el període 1993-2020 i hi destaquen els resultats següents.

Càries dental

Durant els 27 anys de seguiment sotmesos a observació respecte a la prevalença de càries en la dentició temporal, en la cohort dels 5 als 6 anys es manté en uns nivells estables. S'ha observat una evolució des del 38 % el 1993 al 35,5 % el 2020.

No obstant això, el percentatge de la població infantil que té càries activa (no tractada), descendeix del 35,1 % el 1993 al 28,35 % el 2020.

En els grups d'edat d'entre els 12 i els 15 anys és on existeix una millora significativa en els resultats de l'estudi, que mostra que ha augmentat el nombre de nins/nines i adolescents «lliures de càries». S'observa un descens important en la presència de la càries dental en aquests grups d'edat. Així, en la cohort dels 12 anys, la prevalença de càries ha passat del 45 % el 2010 al 28,6 % el 2020. De la mateixa manera, en la cohort dels 15 anys, la prevalença de càries ha passat del 54,8 % al 35,5 %.

Aquesta tendència es pot correspondre amb la universalització dels programes d'atenció dental infantil que es va produir l'any 2008.

La majoria dels programes i actuacions contra la càries se centren en la població major de 6 anys. Segons la Societat Espanyola d'Epidemiologia i Salut Pública Oral, potser ha arribat el moment de centralitzar el focus en edats inferiors.

La càries dental està associada estretament al nivell socioeconòmic, així, a Espanya l'any 2020, la prevalença de càries en dentició temporal als 5-6-anys era del 22,9 % en el nivell socioeconòmic alt, del 29,6 % en el mitjà i del 43,3 % en el baix.

A més, en els darrers cinc anys aquestes desigualtats han augmentat perquè ha disminuït la prevalença en 2 punts en el nivell alt i ha augmentat en 5 punts en el nivell mitjà i baix.

En aquest grup d'edat, a més, la variable «país de naixement» afecta a ambdues prevalences, es mostra que els nins nascuts a Espanya presenten un valor inferior a aquells nascuts a l'estranger.

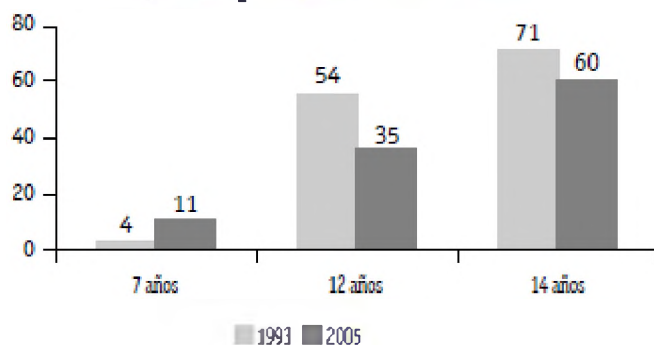
En la cohort dels 12 anys s'observa l'efecte del lloc de naixement en la prevalença de càries, es presenta un valor del 26,7 % per als nascuts a Espanya, enfront del 44 % per als nascuts a l'estranger. Així mateix, s'observa una associació de l'índex de càries amb el gènere (major índex en les dones).

En adolescents de 15 anys, el nivell social s'associa amb la prevalença de càries, aquesta va en augment a mesura que descendeix el nivell social (21,4 % en el nivell alt, 37,7 % en el nivell mitjà i 42,1 % en el nivell baix).

S'observa també l'efecte del gènere en l'índex de càries, de nou major en les dones.

A les Illes Balears, la darrera enquesta de prevalença de càries es va fer l'any 2005.⁵ La taula següent mostra l'evolució de la prevalença de càries en dentició permanent durant els 12 anys (de 1993 a 2005).

Gráfico 24. Evolución de la prevalencia de caries en dentición permanente: 1993-2005.



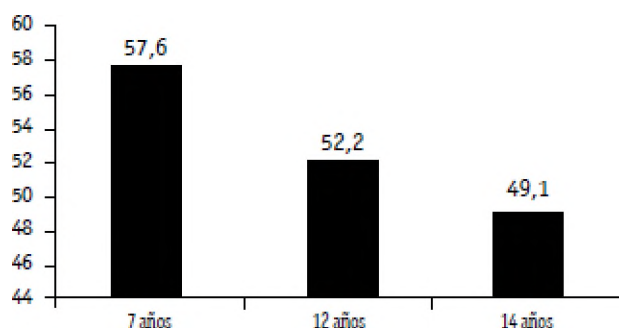
Font: Quintana Abraham, JM (coord.). Enquesta de salut bucodental en escolars de les Illes Balears 2005. Palma: Servei de Salut de les Illes Balears, 2006.

Malaltia periodontal

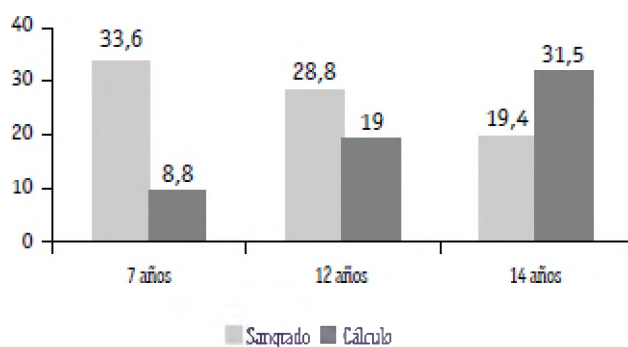
A l'enquesta de salut oral espanyola de l'any 2020⁴ en la cohort dels 15 anys només el 36,7 % presenta un estat periodontal completament sa, xifra inferior a la del 2015 que va ser del 46 %. El percentatge d'adolescents amb càlcul o tosca és alt, del 34 % i, el de gingivitis del 29,2 %. El significat d'aquestes xifres possiblement es deu al fet que l'eficàcia de la higiene dental diària entre els joves adolescents és baixa, encara que la freqüència del raspallat ha experimentat una millora.

Les dades de prevalença de malaltia periodontal de l'enquesta elaborada el 2005 a les Illes Balears són:

Gràfic 18. Porcentaje de escolares sin enfermedad periodontal.



Gràfic 19. Porcentaje de escolares con sangrado gingival o càlculo.



Font: Quintana Abraham, JM (coord.). Enquesta de salut bucodental en escolars de les Illes Balears 2005. Palma: Servei de Salut de les Illes Balears, 2006.

Traumatismes bucodentals

En l'àmbit mundial, entre el 16 % i el 40 % de menors entre 6 i 12 anys pateixen traumatismes bucodentals al domicili, parcs infantils i escoles, en accidents de trànsit i en actes de violència.

Maloclusions

La prevalença de la necessitat de tractament de la maloclusió moderada o severa, es manté estable a través dels anys i en totes les edats, i està entorn del 15 % de la població.

Resposta de l'àmbit internacional i d'Espanya

Les activitats del Programa Mundial de Salut Bucodental de l'OMS confereixen una especial prioritat a l'elaboració de polítiques mundials de promoció de la salut bucodental i de la prevenció de malalties de la boca que, entre altres coses, tractin de:

- Instaurar polítiques de salut bucodental que permetin avançar cap a un control eficaç dels factors de risc.
- Fomentar la preparació i l'execució de projectes comunitaris de promoció de la salut bucodental i de prevenció de malalties de la boca, amb èmfasi especial en les poblacions pobres i desfavorides.
- Encoratjar les autoritats sanitàries nacionals a posar en pràctica programes eficaços de fluoració per prevenir la càries dental.
- Promoure enfocaments basats en els factors de risc comuns per prevenir de manera simultània afeccions bucodentals i altres malalties cròniques.
- Oferir suport tècnic als països per a l'enfortiment dels seus sistemes d'atenció odontològica i de la integració de la salut bucodental a la salut pública.⁶

Les recomanacions dutes a terme l'any 2010⁷ i en l'Enquesta Oral de Salut de 2020,⁴ sota el patrocini del Consell General de Col·legis de Dentistes d'Espanya, derivades en gran mesura del patró epidemiològic són:⁷

- Reforçar l'educació sanitària adequada durant l'embaràs i la lactància en els programes de salut bucodental, sobre els factors de risc de la càries en la dentició primària i la seva importància com a principal factor de risc de la càries en la dentició permanent.
- Potenciar l'ensenyament del raspallat en els programes preventius escolars i introduir l'eliminació preventiva de placa i de càlcul, per combatre l'elevada prevalença de formes moderades de malaltia periodontal.
- Completar i potenciar els programes d'atenció dental en la població infantil i juvenil amb un enfocament preventiu i assistencial, instruments que, a més de donar assistència en la salut, potencien l'educació sanitària i ajuden a crear una nova cultura de la cura bucodental en la població més jove.
- Enfortir el compliment real de la cartera bàsica de serveis bucodentals del SNS amb l'objectiu de garantir el compliment equitatiu entre la ciutadania espanyola amb independència del seu lloc de residència i, en particular, enfortir l'atenció en persones amb discapacitat.
- Continuar fomentant l'aplicació dels segelladors de fosses i fissures. En referència a això, s'hauria d'insistir en la prioritat de les indicacions en grups i/o situacions de risc de càries.
- Ressaltar que la professió dental, a través del Consell General de Dentistes d'Espanya i dels diferents col·legis professionals, està duent a terme una labor encomiable per adaptar la manera de treballar a les normes nacionals i internacionals en relació amb la pandèmia de la COVID-19.

Anàlisi de la situació

La promoció de la salut es dirigeix a obtenir resultats mesurables en la millora de la salut o en la qualitat de vida. En el cas de la infància i de l'adolescència, aquests resultats positius en la salut tenen l'avantatge que es gaudeixen durant un període llarg de temps.

En l'estat de salut de la infància i de l'adolescència, influeixen factors biològics de la persona, a més de factors psicosocials com la família, el centre educatiu, els mitjans de comunicació i les xarxes socials, així com la pressió de grup. Malgrat això, hi ha una àmplia evidència que les intervencions de promoció de la salut contribueixen a desenvolupar habilitats personals i socials i a disminuir els factors de risc per a la salut.⁸

L'Educació per a la Salut Bucodental des d'edats primerenques té un gran valor per prevenir l'aparició de les principals malalties bucodentals com la càries i la malaltia periodontal.

A més, cal destacar que l'adquisició d'hàbits saludables durant la infància i l'adolescència són un factor predictiu d'un estil de vida saludable en l'edat adulta i que la majoria dels trastorns de salut bucodental són previsible en gran mesura i es poden tractar en les etapes inicials.⁹

El 1992, en els centres d'Atenció Primària de les Illes Balears es va implantar el primer Programa de Salut Bucodental dirigit a la població infantil. L'any 2005 el Servei de Salut va iniciar l'activitat del Programa d'Atenció Dental Infantil (PADI)¹⁰ amb unes prestacions regulades pel Decret 87/2005, de 29 de juliol, de gestió de la prestació sanitària en matèria de salut bucodental a la població d'entre 6 i 15 anys de les Illes Balears, actualitzat el 2016 (Decret 55/2016, de 16 de setembre, de gestió de la prestació sanitària en matèria de salut bucodental per a la població de 6 a 15 anys de les Illes Balears).¹¹

A Espanya, el Reial decret 1030/2006, de 5 de setembre, en el seu annex II.9, va establir una cartera de serveis comuns per a tot el Sistema Nacional de Salut i deixa certa llibertat a les comunitats autònomes per concretar les prestacions en matèria de salut bucodental infantil.

Des de llavors, les unitats de salut bucodental duen a terme activitats de promoció, prevenció individual i comunitària i tractament de la salut bucodental de la infància i l'adolescència.

Entre les activitats de promoció i de prevenció comunitàries es fan sessions grupals d'educació per a la salut bucodental en molts dels centres educatius de les Illes Balears.

L'any 2018 es van fer sessions a 28 centres educatius i hi van participar 1.792 alumnes. L'any 2019 van ser 33 centres educatius i hi van participar 2.599 alumnes i, l'any 2020, es van dur a terme a 9 centres educatius i hi van participar 584 alumnes.

Segons les memòries d'activitats d'educació per a la salut efectuades a centres educatius i remeses al gabinet tècnic de la GAP Mallorca, es pot comprovar que les activitats van dirigides fonamentalment a l'alumnat de 6è d'educació infantil i al de 1r i 2n d'educació primària. En general, són activitats d'una única sessió per aula en la qual està present el tutor/a.

Aquestes activitats grupals no estan generalitzades a totes les unitats de salut bucodental ni en tots els centres educatius i tampoc segueixen un esquema estructurat sobre la base de les recomanacions de l'esquema general per desenvolupar un protocol d'educació per a la salut editat per la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca l'any 2010.¹²

D'altra banda, l'escolarització obligatòria a Espanya aconsegueix quasi la totalitat de nins fins a l'edat de 16 anys. A més, els centres docents ofereixen la possibilitat d'intervenir en una mateixa població durant un temps suficient d'escolaritat obligatòria per aconseguir els objectius en salut.

Les intervencions de promoció de la salut en els centres educatius són eficaços en la transmissió de coneixements, el desenvolupament d'habilitats i el suport en l'adopció d'eleccions positives per a la salut, i per tant, contribueixen a la disminució de les desigualtats en la salut de la població.

Des de la Conselleria de Salut i la Conselleria d'Educació i Universitat es promou la Promoció i l'Educació per a la Salut en els centres educatius, amb l'objectiu que tota la comunitat educativa adopti hàbits de vida saludables en un entorn favorable per a la salut.

És important que aquest projecte s'incorpori a les activitats de Promoció i Educació per a la Salut que duu a terme el centre educatiu, coordinades per la seva Comissió de Salut, ja que l'eficiència d'aquestes actuacions s'optimitza quan forma part de la programació general anual i dels projectes educatius dels centres docents i es duu a terme de forma continuada en el temps.

A més, hi ha evidència que les intervencions tenen més èxit quan es fan en el marc més general de programes de promoció de la salut escolar i si estan associades a un programa escolar global que inclogui l'entorn escolar (menjador escolar, mesures d'higiene, etc.), l'entorn psicosocial (relacions entre l'alumnat, el professorat, les famílies i el context social) i l'estructura organitzativa (la planificació educativa, etc.).

La formació que es proposa a continuació, vol ser una guia amb la finalitat que les unitats de salut bucodental puguin dur a terme les activitats de promoció de la salut i de prevenció de manera homogènia i estructurada amb la participació de la comunitat educativa i dels equips d'atenció primària dels centres de salut.

Objectius

Objectiu general

Millorar l'estat de la salut bucodental de la població infantil.

Objectius específics

Àrea cognitiva

- Evidenciar les malalties orals més freqüents: la càries i les malalties gingivals.
- Identificar els aliments cariògens.
- Identificar les mesures preventives de la càries dental.
- Explicar les mesures d'higiene oral.
- Comprendre les repercussions dels traumatismes d'àmbit dental.
- Descriure l'efecte dels hàbits orals en les maloclusions.

Àrea emocional

- Verbalitzar les conductes positives relacionades amb la salut oral.
- Implicar les famílies i els docents en el desenvolupament d'activitats educatives a l'àrea bucodental.
- Promoure una actitud positiva cap a l'alimentació saludable i la higiene oral.
- Valorar la importància de la salut bucodental i conèixer els mecanismes per conservar-la.

Àrea d'habilitats

- Exhibir i practicar les tècniques d'higiene oral.
- Dur a terme mesures preventives per a una adequada salut bucodental.
- Implicar les famílies en la salut oral de la població infantil.
- Distingir els aliments cariògens dels no cariògens.
- Reconèixer alguns dels elements que es troben a la consulta dental.
- Elaborar material de promoció i de prevenció de la salut bucodental.

Intervenció proposada

Aquest protocol s'ha dissenyat amb la finalitat que una persona i la seva família es puguin beneficiar de:

- Les oportunitats que els pot proporcionar un consell breu.
- Rebre una educació individual i personalitzada.
- Participar en una educació grupal.

Mètodes

La metodologia que es proposa és activa, participativa i experiencial.

Grup diana

- Aquesta guia va dirigida als nins i als adolescents, a les famílies i a l'entorn on es durà a terme l'activitat: centre educatiu i/o centre de salut.
- La intervenció educativa de consell breu va dirigida als nins i als adolescents de 0 a 15 anys i a les seves famílies.
- La intervenció educativa d'educació individual va dirigida als nins i als adolescents de 0 a 15 anys i a les seves famílies.
- La intervenció educativa d'educació grupal va dirigida a l'alumnat de 6è d'educació infantil i al de 1r i 2n d'educació primària.

Captació

A través dels docents i del personal dels centres educatius, dels equips de salut bucodental i dels professionals de l'equip de l'atenció primària.

Desenvolupament de la intervenció

Consell breu

- Consell o informació: és una intervenció breu individual que inclou informació i una proposta motivadora de canvi de conductes i d'hàbits, en la qual es destaquen els beneficis del canvi.
- Aquesta intervenció consisteix a fer una valoració de la ingesta del consum d'aliments cariògens i de les mesures d'higiene bucodental i un consell, amb la finalitat d'evitar, en tant que sigui possible, aquests aliments i de reforçar-ne la higiene bucodental per reduir la incidència de la càries dental i dels problemes inflamatoris de les genives.
- Es durà a terme a les consultes d'odontologia i de pediatria de l'atenció primària.
- Es donarà el consell breu en el moment en què es consideri oportú.
- Contingut del consell breu, metodologia i exemples (vegeu l'annex 1).

Educació individual

- Consisteix en una sèrie de consultes educatives programades i pactades amb el nin/a o l'adolescent i la família amb el professional de la salut.
- En aquest protocol s'han dissenyat dues consultes individuals amb una periodicitat de 15 a 30 dies, amb una durada aproximada de vint minuts, que han de tenir lloc a la consulta odontològica que correspongui al menor.
- Proposam que al final de cada sessió se li doni un conte o un fullet per a la reflexió, que estigui relacionat amb el que s'ha treballat a la consulta.
- Una vegada acabada aquesta sèrie de consultes, cal informar de la consulta de seguiment anual a través del PADI (s'ha de recordar a la família que ha de demanar cita).
- Contingut de les sessions (vegeu la intervenció individual detallada a l'apartat «Sessions individuals»).

Educació grupal

- Consta d'una sèrie de sessions grupals programades.
- En aquest protocol es proposa una sessió grupal de sensibilització, de 55 minuts de durada.
- La sessió s'ha de dur a terme en el centre educatiu de referència de les persones que formen el grup diana, en el centre de salut o en alguna sala o espai cedit per un ajuntament o una associació.
- La sessió s'ha de dirigir a l'alumnat de 6è d'educació infantil, al de 1r i al de 2n d'educació primària.
- Es recomana que cada grup estigui integrat per entre 12 i 25 persones. El nombre màxim d'assistents pot variar segons les instruccions indicades per les actualitzacions en matèria d'Alerta Sanitària en el moment de l'activitat grupal. (vegeu les [Mesures BOIB actualitzades](#)).
- Idealment es recomana que hi hagi dos professionals de la salut educadors (que aniran intercanviant la funció d'educador i la d'observador) i un professional de l'educació facilitador.
- Continguts i disseny de la sessió grupal (vegeu la intervenció grupal detallada a l'apartat «Sessió grupal»).

Avaluació

Avaluació de la intervenció de consell breu

Indicadors d'avaluació: nombre de consells donats a la persona i/o a la família (especificar sobre quin aspecte de salut bucodental se'ls ha aconsellat).

Avaluació de la intervenció individual

Al final de cada consulta, el professional educador ha de fer una avaluació sobre la consecució dels objectius específics establerts per a la sessió.

Avaluació de la intervenció grupal

Avaluació del procés i dels resultats

- Al final de la sessió: els professionals formadors (amb l'ajuda del professional de l'educació facilitador) han de fer una roda d'avaluació amb l'alumnat i els lliuraran un semàfor (apèndix 1). Es convida a cada participant a expressar, amb l'ajuda del semàfor, què li ha semblat la sessió. El color verd indica que la sessió ha anat perfecta, el color blau significa que la sessió ha anat normal i el color vermell significa que la sessió no els ha agradat.
- Quan s'acabi la sessió, el professional de l'educació facilitador ha de participar en l'avaluació responnent un qüestionari (apèndix 2).
- S'ha d'avaluar l'assistència, la participació i el grau de consecució de les activitats previstes i fetes per mitjà de l'observació sistemàtica amb guió (apèndix 3).
- Quan s'acabi la sessió, els professionals formadors han d'emplenar el full acreditatiu d'assistència al centre educatiu que ha de ser signada i segellada pel professional de l'educació facilitador (apèndix 4).

Avaluació de l'estructura

S'han d'avaluar l'adequació del lloc on s'ha desenvolupat la formació, l'horari, la durada de la sessió i els recursos materials i humans emprats, per mitjà de l'observació sistemàtica amb guió (apèndix 3).

Quan s'acabi la intervenció grupal s'ha de registrar a les «Activitats als centres educatius» vigent a la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca.

Esta lista: Centres educatius 20

Búsqueda avanzada

G CONSELLERIA
O SALUT
I ATENCIÓ PRIMÀRIA
B MALLORCA

Promoció i Educació per a la Salut

Promoció i Educació per a la Salut

CT FIA en PIEpS GAP

Acciones del sitio

Promoció i Educació per a la Salut > Centres educatius 2019-20

Centres educatius 2019-20

Ver todo el contenido del sitio

CT FIA en PIEpS GAP

- Eps per FISIÓS (Joana i Pep)

Discussions

Documentos

- ACTES reunions responsables PIEpS
- BIBLIOTECA INICIAITIVES CENTRES SALUT
- CENTRES EDUCATIUS PROMOTORS DE LA SALUT
- Comunicacions a Congresos
- DOCUMENTACIÓ PIEpS CAIB
- DOCUMENTACIÓ PIEpS

Fent clic al botó "Nuevo" accedireu al formulari per registrar les activitats als centres educatius d'aquest curs escolar.

Abans d'omplir-ho consultau: [Manual d'ús del registre d'activitats als centres educatius](#)

Per a qualsevol dubte o problema tècnic envia un correu a mperello@lbsalut.caib.es o telefonau a la Unitat de Programes [971.175.884](tel:971.175.884).

Nuevo Acciones Ver: **Esporles 2019-20**

Editar	Tipus d'activitat	Data inici	Nom de l'activitat	Títol	Sector	Centre de salut	Centre educatiu	Creat per	Incidència
No hay elementos que mostrar en esta vista de la lista "Centres educatius 2019-20". Para crear un elemento, haga clic en "Nuevo", arriba.									

Referències bibliogràfiques

- 1) World Health Organization. World Oral Health Report 2003. Published 2003. onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1046/j.2003.com122.x?sid=nlm%3Apubmed [consulta: 17 novembre 2022].
- 2) World Health Organization. Equity, social determinants and public health programmes. Published 2010. apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44289/9789241563970_eng.pdf?sequence=1&isAllowed=i [consulta: 17 novembre 2022].
- 3) Servei de Salut de les Illes Balears. Programa de Salut Infantoadolescent. Palma, 2018. ibsalut.es/apmallorca/es/304-ciudadania/salud-infantoadolescente/1601-programa-de-salud-infantoadolescente-de-las-illes-balears [consulta: 17 novembre 2022].
- 4) Enquesta salut oral a Espanya 2020. sespo.es/wp-content/uploads/encuesta-de-salud-oral-en-esp%C3%B1a-2020.pdf [consulta: 17 novembre 2022].
- 5) Enquesta de salut bucodental en escolars de les Illes Balears 2005. Palma: Servei de Salut de les Illes Balears, 2006. [documents/enquesta-de-salut-bucodental-en-escolars-de-les-illes-balears-5f74051d452i4](https://documents.enquesta-de-salut-bucodental-en-escolars-de-les-illes-balears-5f74051d452i4) [consulta: 17 novembre 2022].
- 6) Programa Mundial de Salut Bucodental. Organització Mundial de la Salut.
- 7) Llodrà Calvo JC. Enquesta de salut oral a Espanya 2010. RCOE 2012; 17:13- 41. scielo.isciii.es/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1138-123X2002000200003 [consulta: 17 novembre 2022].
- 8) Manual de Educación para la Salud. M^a José Pérez Jarauta, Margarita Echauri Ozcoidi, Eugenia Ancizu Irure, Jesús Chocarro San Martín. Gobierno de Navarra 2006. navarra.es/nr/rdonlyres/049b3858-f993-4b2f-9e33-2002e652eba2/194026/manualdeeducacionparalasalud.pdf [consulta: 17 novembre 2022].
- 9) Salut bucodental OMS 2020. who.int/es/news-room/fact-sheets/detail/oral-health [consulta: 17 novembre 2022].
- 10) PADI (Programa d'Assistència Dental Infantil de Balears). ibsalut.es/es/palabras-clave/programa-de-asistencia-dental-infantil-padi [consulta: 17 novembre 2022].
- 11) Decret 55/2016 de 16 de setembre, de gestió de la prestació sanitària en matèria de salut bucodental per a la població de 6 a 15 anys de les Illes Balears. Butlletí Oficial de les Illes Balears de 17/09/2016. caib.es/eboibfront/és/2016/10550/ [consulta: 17 novembre 2022].
- 12) Esquema general per desenvolupar un protocol d'educació per a la salut. Document aprovat per la Comissió Tècnica de Formadors i Assessores en Promoció i Educació per a la Salut de la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. 2010 ibsalut.es/apmallorca/attachments/article/1346/esquema%20general%20per%20desenvolupar%20un%20protocol%20d'EpS%202010.pdf [consulta: 17 novembre 2022].
- 13) Com donar consells efectius sobre estils de vida saludable. Gerència d'Atenció Primària de Mallorca 2010. Govern de les Illes Balears. caib.es/sites/consellsdesalut/és/vida_saludable-18579/ [consulta: 17 novembre 2022].

Bibliografia consultada per als annexos

- 2016 Cuida't les dents Guia nens Diputació Barcelona. diba.cat/es/web/salutpublica/exposicio_dents [consulta: 17 novembre 2022].
- Programa de salut bucodental infantil a la Comunitat Valenciana. ceice.gva.es/documents/162783553/162784602/manual_psb_2013.pdf/408fea55-ab6a-4ef9-9b50-553b33d5e99f [consulta: 17 novembre 2022].
- Programa de promoció de la salut bucodental «Sonrisitas» Junta de Andalucía. juntadeandalucia.es/export/drupaljda/salud_5af95868c2c80_sonrisitas_propdidactica.pdf [consulta: 17 novembre 2022].
- Programa Aprender a sonreír. Junta de Andalucía. juntadeandalucia.es/export/drupaljda/salud_5af95868c1da5_propuesta_didactica_completa.pdf [consulta: 17 novembre 2022].
- Vitoria Miñana I, Grup PrevInfad/PAPPS Infància i Adolescència. Promoció de la salut bucodental. Rev Pediatr Lliguin Primària. 2011;13:435-58. scielo.isciii.es/pdf/pap/v13n51/grup.pdf [consulta: 17 novembre 2022].
- Projecte EpS Bucodental Asturias la conquesta de la boca sana. astursalud.es/en/noticias/-/noticias/la-conquista-de-la-boca-sana [consulta: 17 novembre 2022].

ANNEXOS

Annex 1. Consells sobre salut bucodental: metodologia del consell breu

El consell breu¹³ es caracteritza per una informació personalitzada que promou un estil de vida saludable amb una proposta de canvi sobre els beneficis de mantenir uns bons hàbits de vida. La informació s'acompanya amb un fullet que amplia la informació i que ajuda a endarrerir l'oblit que es produeix quan s'escolta un missatge oral.

Les etapes del consell breu són les següents:

- Es pregunta per l'estil de vida i es registra.
- S'aconsella un canvi: *informació + motivació*. La informació o el consell és més eficaç si es desenvolupa en un marc de relació de respecte, d'acceptació i d'empatia cap a la persona i establint un procés de comunicació, escoltant-la i emetent missatges verbals i no verbals suggeridors per tal d'animar-la i convidar-la a promoure un canvi.
- Es lliura el fullet corresponent, a causa de la brevetat del consell, cal lliurar un fullet o un altre tipus de material similar perquè permet augmentar el temps de contacte entre la informació i l'usuari. Això permet reduir la pèrdua d'informació que es produeix en el missatge i afavoreix l'elevació de la corba estàndard de l'oblit.
- S'ofereix ajuda, si és necessària: si la persona sent la necessitat de canviar, s'ho ha pensat, té recursos, etc., un consell pot induir-la al canvi. En altres ocasions, és necessari oferir ajuda i ampliar les activitats informatives i educatives (educació individual o grupal).
- Es registra la intervenció a la història clínica.
- El tipus de consell ofert s'ha d'emplenar a l'odontograma.

Consell breu sobre higiene bucodental

- Es pregunta per la higiene bucodental i es registra, per exemple:
 - «La higiene bucodental té una gran influència en la salut de la infància i de l'adolescència».
 - «Com és la teva higiene bucodental?».
 - «Com és la higiene bucodental del vostre fill/a?».
- S'aconsella una correcta higiene bucodental, per exemple:
 - «Per a la teva salut és important que et raspallis les dents 3 vegades al dia, així evitaràs malalties a la boca, tant a les genives com a les dents».
 - «Creus que pots intentar fer un canvi en les mesures d'higiene bucodental?».
 - «Per a la salut del vostre fill/a és important que es raspalli les dents 3 vegades al dia, així evitarà malalties a la boca, tant a les genives com a les dents».
 - «Creis que podeu intentar fer un canvi en les mesures d'higiene bucodental del vostre fill/a?».
- Es lliura el fullet o la informació per escrit (vegeu l'annex 4):
 - «En aquest fullet trobaràs informació que et pot ser útil sobre la higiene bucodental. A més, et pot ajudar a valorar i a decidir alguns canvis per millorar-la. T'animo a llegir-lo i a donar-nos la teva opinió».

- «En aquest fullet trobareu informació que us pot ser útil sobre la higiene bucodental. A més, us pot ajudar a valorar i a decidir alguns canvis per millorar-la. Us animo a llegir-lo i a donar-nos la vostra opinió».
- Opcionalment es pot recomanar l'enllaç de [vídeos del Consell de dentistes sobre higiene bucodental](#).
- S'ofereix ajuda, si és necessària:
 - «Si vols aprofundir en el tema de la higiene bucodental, et podem oferir ajuda. Si voleu aprofundir en el tema de la higiene bucodental, us podem oferir ajuda».
- Es registre la intervenció a la història clínica.

Consell breu sobre alimentació saludable

- Es pregunta per l'alimentació i es registra, per exemple:
 - L'alimentació té una gran influència en la salut de la infància i de l'adolescència. «Com és la teva dieta habitual?».
 - «Com és la dieta habitual del seu fill/a?».
- S'aconsella una alimentació sana i equilibrada, per exemple:
 - «Una alimentació variada, rica en verdures i fruita, eliminant, en tant que sigui possible, aliments ensucrats i processats».
 - «Penses que pots intentar fer un canvi en la manera d'alimentar-te?».
 - «Pensau que podeu intentar fer un canvi en l'alimentació del vostre fill/a?».
- Es lliura el fullet o la informació per escrit (vegeu l'annex 4):
 - «En aquest fullet trobaràs informació que et pot ser útil sobre l'alimentació. A més, et pot ajudar a valorar i a decidir alguns canvis per millorar-la. T'animo a llegir-lo i a donar-nos la teva opinió».
 - «En aquest fullet trobareu informació que us pot ser útil sobre l'alimentació del vostre fill/a. A més, us pot ajudar a valorar i a decidir alguns canvis per millorar-la. Us animo a llegir-lo i a donar-nos la vostra opinió».
- S'ofereix ajuda, si és necessària:
 - «Si voleu aprofundir en el tema de l'alimentació, us podem oferir ajuda. En el fullet següent trobareu més informació, [Menja bé, viu sa](#)».
- Es registra la intervenció a la història clínica.

Consell breu sobre la prevenció de les maloclusions

- Es pregunta pels hàbits i es registra, per exemple:
- Alguns hàbits causen maloclusions:
 - «El seu fill empra o va emprar xumet o biberó? Durant quant temps?».
 - «Es xucla o es va xuclar el dit o algun altre objecte? Durant quant temps?».
 - «Respira per la boca?».
 - «Es mossega les ungles? Es mossega el llavi?».
 - «Pren una alimentació fonamentalment tova?».
- S'aconsella evitar certs hàbits que tenen una influència negativa en el desenvolupament musculoesquelètic.
 - «Penses que pots intentar fer un canvi en els teus hàbits?».
 - «Pensau que podeu ajudar a fer un canvi en els hàbits del vostre fill/a?».
- Es lliura el fullet o la informació per escrit (vegeu l'annex 5):
 - «En aquest fullet trobaràs informació per conèixer com actuen certs hàbits en el desenvolupament de les maloclusions. A més, et podem ajudar a valorar i a decidir alguns canvis per evitar la progressió de la maloclusió i/o la seva resolució. T'animem a llegir-lo i a donar-nos la teva opinió».
 - «En aquest fullet trobareu informació que us pot ser útil per conèixer com actuen certs hàbits en el desenvolupament de la maloclusió del vostre fill/a. A més, us pot ajudar a valorar i a decidir alguns canvis amb que podeu ajudar el vostre fill/a per evitar la progressió de la maloclusió i/o la seva resolució. Us animem a llegir-lo i a donar-nos la vostra opinió».
- S'ofereix ajuda, si és necessària:
 - Si voleu aprofundir en el tema de les maloclusions, us podem oferir ajuda».
- Es registra la intervenció a la història clínica.

Consell breu sobre prevenció de traumatismes

- Es pregunta pels hàbits i es registra, per exemple:
- Alguns hàbits causen majors probabilitats de traumatismes:
 - «Practica algun esport de contacte? Obre ampolles amb les dents? Mossega coses dures?».
- S'aconsella evitar certs hàbits que augmenten la possibilitat de traumatismes dentoalveolars.
 - «Penses que pots intentar fer un canvi en els teus hàbits?».
 - «Pensau que podeu ajudar a fer un canvi en els hàbits del vostre fill/a?».
- Es lliura el fullet o la informació per escrit (vegeu l'annex 6):
 - «En aquest fullet trobaràs informació per conèixer com actuen certs hàbits en el desenvolupament de traumatismes. A més, et pot ajudar a valorar i a decidir alguns canvis per disminuir les probabilitats de traumatismes i a saber com actuar en cas d'avulsions dentàries. T'animem a llegir-lo i a donar-nos la teva opinió».

- «En aquest fullet trobareu informació que us pot ser útil per conèixer com actuen certs hàbits en el desenvolupament de traumatismes del vostre fill/a. A més, us pot ajudar a valorar i a decidir alguns canvis amb els quals podeu ajudar al vostre fill/a, a disminuir les probabilitats de traumatismes i a saber com actuar en cas d'avulsions dentàries. Us animo a llegir-lo i a donar-nos la vostra opinió».
- S'ofereix ajuda, si és necessària:
 - «Si voleu aprofundir en el tema de la prevenció dels traumatismes, us podem oferir ajuda».
- Es registra la intervenció a la història clínica.

Consell breu sobre el consum de tabac i alcohol

- Es pregunta pels hàbits i es registra, per exemple:
 - «El tabac i l'alcohol repercuteixen molt negativament en la salut en general i en la salut bucodental. Fumes o beus alcohol? El vostre fill/a fuma o beu alcohol?».
- S'aconsella no fumar i no consumir alcohol.
 - «Penses que pots intentar fer un canvi en els teus hàbits?»
 - «Pensau que podeu ajudar a fer un canvi en els hàbits del vostre fill/a?».
- Es lliura el fullet o la informació per escrit sobre tabac i alcohol:
 - «En aquest fullet trobaràs informació sobre els beneficis de no fumar i de no consumir alcohol per a la salut. A més, et pot ajudar a valorar i a decidir alguns canvis. T'animo a llegir-lo i a donar-nos la teva opinió».
 - «En aquest fullet trobareu informació sobre els beneficis de no fumar i de no consumir alcohol per a la salut. A més, us pot ajudar a valorar i a decidir alguns canvis per poder ajudar al vostre fill/a. Us animo a llegir-lo i a donar-nos la vostra opinió».
- S'ofereix ajuda, si és necessària:
 - «Si voleu aprofundir en el tema de la influència del tabac i de l'alcohol en la salut, us podem oferir ajuda».
- Es registra la intervenció a la història clínica.

Annex 2. Registre de l'alimentació

No imprimiu aquesta imatge, sinó el PDF corresponent

Registre d'aliments consumits en una setmana

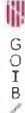
G CONSELLERIA
 O SALUT I CONSUM
 I GERENCIA ATENCIO
 B PRIMARIA MALLORCA

	Dilluns	Quantitat	Dimarts	Quantitat	Dimecres	Quantitat	Dijous	Quantitat	Divendres	Quantitat	Dissabte	Quantitat	Diumenge	Quantitat
Desdejuni		○ ○		○ ○		○ ○		○ ○		○ ○		○ ○		○ ○
Esmorzar		○ ○ ○		○ ○ ○		○ ○ ○		○ ○ ○		○ ○ ○		○ ○ ○		○ ○ ○
Dinar		○ ○ ○		○ ○ ○		○ ○ ○		○ ○ ○		○ ○ ○		○ ○ ○		○ ○ ○
Berenar		○ ○ ○		○ ○ ○		○ ○ ○		○ ○ ○		○ ○ ○		○ ○ ○		○ ○ ○
Sopar		○ ○		○ ○		○ ○		○ ○		○ ○		○ ○		○ ○
Altres menjades		○ ○ ○		○ ○ ○		○ ○ ○		○ ○ ○		○ ○ ○		○ ○ ○		○ ○ ○
Begudes														

G CONSELLERIA
 O SALUT I CONSUM
 I GERENCIA ATENCIO
 B PRIMARIA MALLORCA

Annex 3. Calendari de raspallat













No imprimiu aquesta imatge; sinó el [PDF](#) corresponent



G CONSELLERIA
O SALUT I CONSUM
I GERÈNCIA ATENCIÓ
B PRIMÀRIA MALLORCA

CALENDARI DE RASPALLAT DENTAL

Pinta les vegades que et raspalles les dents cada dia

		Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge	
  	Mes: Setmana:	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
	Mes: Setmana:	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Mes: Setmana:	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
  	Mes: Setmana:	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
	Mes: Setmana:	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Mes: Setmana:	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
  	Mes: Setmana:	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
	Mes: Setmana:	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Mes: Setmana:	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
  	Mes: Setmana:	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
	Mes: Setmana:	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Mes: Setmana:	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>



CONSELLS PER A UNA BONA HIGIENE DENTAL

1

Raspalla't les dents amb pasta fluorada (entre 1000 ppm i 1500 ppm), almenys 2 vegades al dia.

2

T'has de raspallar les dents, la geniva i la llengua. El raspallat de la nit és el més important.



3

Un adult ha de repassar el raspallat dels menors de 8 anys. Les dents d'un bebè també es poden raspallar amb pasta fluorada.

4

Quina quantitat de pasta s'ha de posar en cada raspallat?

- De 0 a 3 anys, de la mida d'un gra d'arròs
- A partir dels 3 anys i en adults, de la mida d'un pèsol.

5

La pasta dental s'escup i no has de glopejar ni beure fins mitja hora després del raspallat.

6

Fes servir el fil dental entre les dents i els queixals una vegada al dia (pots emprar un arc dental).




7

Per aprendre a raspallar-te bé, empra un revelador de placa bacteriana i veuràs les zones on has de millorar el raspallat.

Annex 4. Fullet d'higiene bucodental i alimentació

No imprimiu aquesta imatge, sinó el [PDF](#) corresponent


La càries




G CONSELLERIA
O SALUT I CONSUM
I GERÈNCIA ATENCIÓ
B PRIMÀRIA MALLORCA

MANTENIR LA BOCA NETA I SANA


És una malaltia infecciosa produïda pel consum excessiu d'aliments que contenen sucres i que provoca la destrucció de les dents si es deixa progressar.




Molèsties



Dolor





Pèrdua de la dent


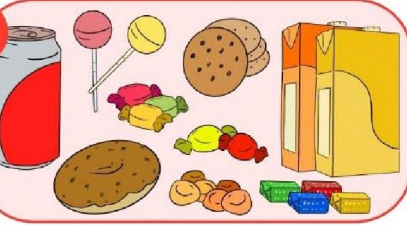


Infecció

Amb una alimentació adequada





Ha de ser completa i variada. Evitau el consum de massa sucres i menjar entre hores. Procurau que els berenars consisteixen en fruita natural en lloc de dolços, refrescs o sucs envasats. Si es consumeixien dolços, és preferible que sigui en les menjades principals, però cal rentar-se les dents després.





Amb una bona higiene dental

Cada dia, després de cada menjada i durant tres minuts, per eliminar les restes d'aliments. S'ha de fer amb moviments de dalt a baix a totes les peces dentals superiors i de baix a dalt en les inferiors. Cal raspallar totes les cares de les peces dentals (és a dir, per dedins, per defora i per damunt).

! El consum de tabac i/o alcohol afecta la salut bucodental.



Programa d'Assistència Dental Infantil

Acudiu a les revisions

Demanau cita en el telèfon


Annex 5. Fullet de prevenció de les maloclusions

No imprimiu aquesta imatge; sinó el [PDF](#) corresponent

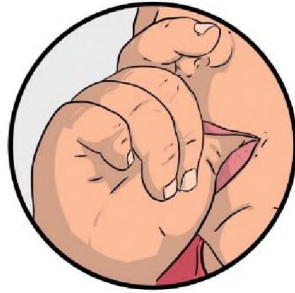
G CONSELLERIA
 O SALUT I CONSUM
 I GERÈNCIA ATENCIÓ
 B PRIMÀRIA MALLORCA

HÀBITS PER A EVITAR LA MALOCLUSIÓ DENTAL


Perquè les **dents** i la resta de la boca **funcionin correctament** és important aconseguir una **oclusió adequada**. Per **prevenir la maloclusió** (és a dir, que les dents no es tanquin correctament), en les primeres etapes de la infància convé **eliminar certs hàbits** relacionats amb xuclar, respirar i empassar.



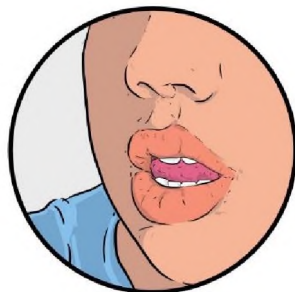
Emprar xumet fins a certa edat
S'aconsella que l'infant deixi d'emprar el xumet abans dels dos anys d'edat. Retirau-l'hi de manera progressiva i evitau que el substitueixi per xuclar-se un dit.




Xuclar-se un dit
És molt mal hàbit, però si procurau que l'infant deixi de fer-ho abans dels tres anys els perjudicis seran mínims i es corregiran de manera espontània.




Posar la llengua o el llavi inferior entre les dents
Posar la llengua o el llavi inferior entre les dents incisives provoca que les superiors s'avancin i que les inferiors s'endarrereixin en empassar.




Empassar de manera estranya
Si l'infant posa la llengua entre les dents per empassar i persisteix a fer-ho després de treure les dents de davant tindrà problemes d'oclusió.



Respirar per la boca
Normalment es respira pel nas i de vegades per la boca. Però si es respira habitualment per la boca, tant de dia com de nit, causa problemes perquè la llengua no es recolza al lloc adequat.




Mossegar-se les ungles
És un hàbit que s'ha d'evitar perquè provoca una pressió anormal i continuada.



El consum de tabac i/o alcohol afecta la salut bucodental

Acudiu a les revisions


Demaneu cita al telèfon



Programa d'Assistència Dental Infantil

Annex 6. Fullet d'actuació davant traumatismes bucodentals

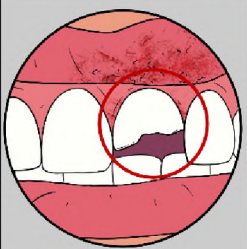
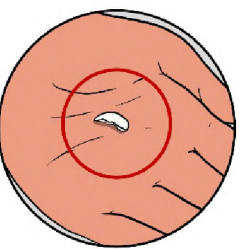
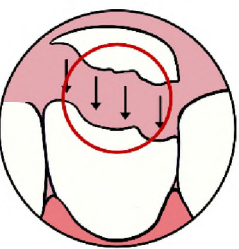

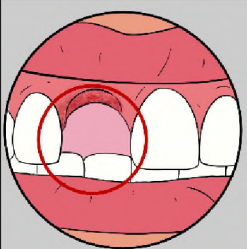
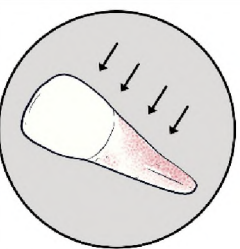
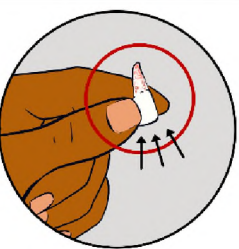

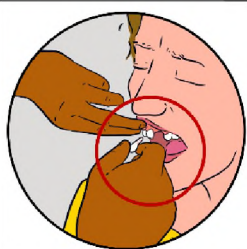
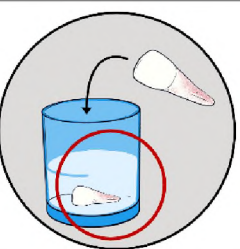
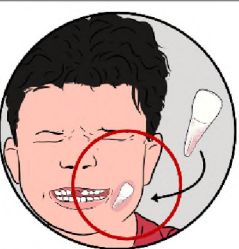

No imprimiu aquesta imatge, sinó el [PDF](#) corresponent



G CONSELLERIA
O SALUT I CONSUM
I GERÈNCIA ATENCIÓ
B PRIMÀRIA MALLORCA


UNA DENT DEFINITIVA ES POT SALVAR

Les causes més freqüents de traumatisme dental en l'edat infantil són les caigudes, les activitats esportives, els accidents colcant amb bicicleta i les maloclusions amb un ressalt marcat (dents incisives superiors molt avançades).

 <p>Què heu de fer si us trencau una dent?</p>	 <p>Cercau el trosset de dent</p>	 <p>El trosset de dent es pot aferrar</p>	 <p>Acudiu a la USBD o a un dentista del PADI com abans millor</p>
 <p>I si un cop fa que la dent surti de la boca?</p>	 <p>Cercau la dent</p>	 <p>Agafau-la per la zona de la corona, mai per l'arrel</p>	 <p>Rentau-la amb aigua o sèrum fisiològic, sense emprar sabó ni fregar-la</p>
 <p>Tornau a posar-la al seu lloc i pitjau-la amb un torcaboques</p>	 <p>Si no podeu: Fica la dent dins un tassó amb sèrum fisiològic o llet</p>	 <p>o Posau la dent entre la galta i els queixals</p>	 <p>Acudiu a la USBD o a un dentista del PADI com abans millor, preferiblement abans d'una hora</p>



! El consum de tabac i/o alcohol afecta la salut bucodental.

USB: Unitat de Salut Bucodental PADI: Programa d'Assistència Dental Infantil



Programa d'Assistència Dental Infantil

Per prevenir aquests traumatismes podeu emprar un protector bucal per practicar esports de contacte o un casc per colcar amb bicicleta o patinar, i també fer una consulta primerenca amb el dentista.

Acudiu a les revisions

Demaneu cita en el telèfon

SESSIONS INDIVIDUALS

Sessió 1. Educació individual

Objectius educatius

- Conèixer la importància de tenir una higiene correcta i una alimentació sana per mantenir una bona salut bucodental.
- Identificar la placa bacteriana i reflexionar sobre la causa-efecte.
- Practicar una tècnica correcta del raspallat i de l'ús de complements per dur-la a terme (revelador de placa bacteriana, raspalls interdentials, fil dental, collutoris i pastes dentifrícies).

Proposta de cronograma

Contingut	Mètode / Tècnica educativa
1. Recepció i contracte formatiu	Tècnica de trobada
2. Experiència en relació amb l'alimentació, amb l'hàbit de la higiene bucodental i amb els possibles hàbits que poden causar maloclusions i/o traumatismes	Tècnica d'expressió
3. Alimentació saludable	Tècnica d'informació
4. Higiene bucodental	Tècnica d'informació
5. Maloclusions i traumatismes	Tècnica d'informació
6. Ús del revelador de placa bacteriana i tècnica del raspallat	Tècnica de desenvolupament d'habilitats
7. Lliurament de fullets sobre consells d'higiene i material PADI	Tècnica d'informació
8. Es lliura una activitat per fer a casa: autoregistre de l'alimentació d'una setmana	Tècnica d'anàlisi
9. Comiat, avaluació i cita per a la pròxima sessió	Tècnica d'investigació

Desenvolupament de la sessió

Activitat 1. Recepció i contracte formatiu

Començar amb una salutació inicial. Es tracta de presentar-se si no es coneixen i de fer una proposta clara de treball (horari, objectius i metodologia que s'empraran), a més s'ha d'establir un compromís entre ambdues parts. És important remarcar que la consecució d'uns bons resultats depèn, en part, de la participació activa del nin/a/adolescent i de la família. Sempre que sigui possible s'ha de pactar un compromís d'assistència, per la qual cosa s'ha d'avisar quan no s'hi pugui assistir.

Activitat 2. Experiència en relació amb l'alimentació, amb l'hàbit de la higiene bucodental i amb els possibles hàbits que poden causar maloclusions i/o traumatismes

- Es tracta que el nin, la nina o l'adolescent i el familiar que l'acompanya expressin verbalment, com i quins són els hàbits alimentaris, quins hàbits d'higiene bucodental té i quins possibles hàbits pot tenir que puguin causar-li maloclusions i/o traumatismes.

- És important l'escolta activa i que la persona educadora també desenvolupi certes habilitats de comunicació, per facilitar l'expressió de les emocions, de les creences, de les actituds i de les experiències.
- Una vegada exposada l'opinió, cal fer-los un resum del que han dit.

Activitat 3. Alimentació saludable

Enllaçant amb l'activitat anterior, cal tenir en compte el que el nin o l'adolescent i el seu familiar han comentat, i s'ha de completar amb la informació sobre l'alimentació saludable i no cariògena (vegeu l'annex 4).

Informació específica sobre alimentació saludable i no cariògena

Per a la prevenció de la càries dental i el manteniment de la salut bucodental, és fonamental, una alimentació correcta i una bona higiene oral. L'alimentació d'un nin o d'un adolescent ha de ser variada i equilibrada i s'han d'evitar les dietes toves. És necessari consumir diàriament verdures, fruites, làctics i cereals integrals.

És important ingerir els carbohidrats fermentables i altres sucres durant els menjars i evitar-los entre hores, a més s'han d'afegir vegetals i fruites per augmentar el flux salival. És imprescindible reduir el consum de sucre i de productes ensucrats (sucs envasats, begudes carbonates i lllaminadures en general) i el d'aliments enganxosos o viscosos perquè s'adhereixen més a les superfícies de les dents.

És important evitar el consum d'alcohol i de tabac perquè repercuteix negativament en la salut en general i en la salut bucodental en particular.

Activitat 4. Higiene bucodental

Tot seguit s'ha de complementar amb informació sobre una correcta higiene bucodental (vegeu l'annex 4).

Informació específica sobre una correcta higiene bucodental⁵

Una adequada higiene bucodental és una de les principals maneres de preservar la salut. Cal cuidar-la en totes les etapes de la vida, perquè pot implicar múltiples malalties.

S'ha d'iniciar la neteja de les genives des del naixement, encara que el bebè no tengui dents, una vegada al dia, aprofitant el moment del bany. Es pot emprar una gasa humida, la punta d'un drap net mullat amb aigua o un didal de silicona per netejar les genives, la llengua i el paladar.

A partir de l'erupció de la primera dent, la higiene ha de ser de dues vegades al dia, al matí i, sobretot, a la nit. A més dels utensilis anteriors també es pot fer servir un raspall dental per a lactants amb pasta dental de 1000 ppm (parts per milió) d'ió fluor (una quantitat similar a la mida d'un gra d'arròs).

Quan el menor tengui 2 anys és convenient que alguna persona adulta es raspalli les dents a la nit en la seva presència, per anar adquirint l'hàbit; aquesta persona ha de repassar el raspallat i netejar amb cura les restes de menjar del menor. La supervisió s'ha de mantenir fins que la família comprovi que el menor ho fa d'una manera adequada.

A partir dels 3 anys s'ha d'emprar un raspall de la mida i els filaments adequats a l'edat, que és convenient canviar cada 3-4 mesos, amb una pasta de dents amb 1000-1450 ppm de fluor; la quantitat de pasta ha de ser de la mida d'un pèsol. Cal raspallar-se les dents després de cada menjada, com a mínim dues vegades al dia, sobretot a la nit, abans d'anar-se'n a dormir. No existeixen evidències que una tècnica determinada sigui millor que una altra; el més important és que sigui sistemàtica i minuciosa. A l'adolescència, és convenient l'ús diari de fil dental i/o raspalls interproximals.

És responsabilitat de la família crear bons hàbits d'higiene oral en els menors, amb l'ajuda dels professionals de la salut.

Activitat 5. Maloclusions i traumatismes

Tot seguit es complementa amb informació sobre la prevenció de maloclusions i traumatismes (vegeu els annexos 5 i 6).

Informació específica sobre la prevenció de maloclusions i traumatismes

Maloclusions

Una correcta oclusió és important per a un adequat funcionament de l'aparell estomatognàtic, entre els quals es troben la masticació, la deglució, la fonació i l'articulació. Així mateix, les maloclusions són factors de risc d'altres malalties orals com la gingivitis, la periodontitis, la càries, les disfuncions de l'articulació temporomandibular, així com les alteracions estètiques i funcionals.

Per a la prevenció de les maloclusions s'ha de promoure una dieta equilibrada i evitar les dietes toves.

En el desenvolupament de les maloclusions existeixen factors adquirits com la succió d'un o diversos dits, l'ús perllongat del xumet, la deglució atípica o la interposició de la llengua o el llavi, la respiració oral o l'hàbit de mossegar-se les ungles. Els hàbits de succió d'un o diversos dits així com l'ús del xumet s'haurien d'eliminar abans dels 2 anys d'edat per evitar que deixin seqüeles en l'oclusió. En casos de respiració oral o deglució atípica seria convenient efectuar una valoració multidisciplinària conjuntament amb ORL i Logopèdia.

Alguns factors locals poden provocar la pèrdua d'espai, com les càries interproximals en els queixals de llet o la pèrdua abans d'hora d'alguna dent o queixal de llet, ja sigui per càries o per traumatismes.

A més, hi ha factors genètics en els quals l'herència compleix un paper important i és necessari dur a terme un diagnòstic adequat.

Pel que fa a les càries, és molt important recomanar que es faci un tractament reparador de la dent per evitar la pèrdua del molar i, en cas que la pèrdua sigui irremediable, s'hauria de col·locar un mantenidor d'espai per conservar la correcta oclusió.

Traumatismes

Les causes més freqüents dels traumatismes dentals en nins són les caigudes, les activitats esportives, els accidents amb bicicletes i les maloclusions amb un marcat ressalt (incisius superiors molt avançats).

Per prevenir aquests traumatismes, es poden emprar els protectors bucals en casos d'esports de contacte, el casc per a bicicletes o patinets i una consulta primerenca amb l'ortodontista, en cas de ressalt molt marcat.

Si es produeix un traumatisme en dents definitives és molt important acudir ràpidament a l'odontòleg/loga.

En el cas que la dent s'hagi fracturat, el tractament primerenc podria evitar problemes futurs en la polpa o en el nervi dental.

En el cas que la dent definitiva hagi sortit de la boca cal intentar mantenir la calma i:

1. Buscar la dent.
2. Agafar-la per la corona i evitar tocar l'arrel.
3. És important intentar col·locar-la de nou en el seu lloc el més aviat possible i prémer amb un tovalló o amb un mocador.
4. En cas de no poder recol·locar-la, guardar-la en un tassó amb llet, sèrum fisiològic o bé a la boca, entre les galtes.
5. Acudir urgentment a l'odontòleg/loga abans d'1 hora.

Activitat 6. Ús del revelador de placa bacteriana i tècnica del raspallat

- S'ensenya al menor i al familiar a emprar correctament el revelador de placa, a detectar la placa bacteriana en la cavitat oral, a agafar correctament el raspall dental i a fer els moviments de canell segons la zona a netejar.
- Es practica la tècnica del raspallat.
- S'ensenya a emprar el raspall interdental i/o el fil dental.

Activitat 7. Lliurament de fullets sobre consells d'higiene i material PADI

Es lliura un fullet per reforçar l'educació sobre l'alimentació i la higiene, la prevenció de les maloclusions i dels traumatismes (vegeu els annexos 4, 5 i 6).

Activitat 8. Per fer a casa: autoregistre de l'alimentació d'una setmana

- Es lliura el full d'autoregistre de l'alimentació i es convida el menor i la família a emplenar-lo i a portar-lo en la visita següent (vegeu l'annex 2).
- Es lliura el calendari de raspallat i es convida el menor i la família a emplenar-lo i a portar-lo en la visita següent (vegeu l'annex 3).

Activitat 9. Comiat, avaluació i cita per a la pròxima sessió

- Es convida el nin i el familiar a expressar què li ha semblat la sessió i si ha estat positiva.
- Se cita el menor per a una segona consulta al cap de 15 dies aproximadament.
- S'ha d'emplenar el grau de compliment dels objectius educatius de la sessió a l'odontograma.

Material necessari

- Un fantoma dental i un raspall pel fantoma.
- Revelador de placa bacteriana en comprimits i en col·lutori.
- Guants.
- Màscara.
- Raspalls dentals i interdentials, fil dental, col·lutoris i pastes dentifrícies.
- Els fullets de salut bucodental (annexos 2, 3, 4, 5 i 6).

Sessió 2. Educació individual

Objectius educatius

- Avaluar els coneixements adquirits en la primera sessió sobre la higiene i l'alimentació per mantenir una salut bucodental correcta.
- Valorar la tècnica del raspallat adquirit mitjançant l'índex de placa.
- Modificar les tècniques de raspallat i d'ús de complements a les zones on hi hagi un major índex de placa.

Proposta de cronograma

Contingut	Mètode / Tècnica educativa
1. Recepció i contracte formatiu	Tècnica de trobada
2. Experiència en relació a l'alimentació i a l'hàbit de la higiene bucodental	Tècnica d'expressió
3. Alimentació saludable (anàlisi de l'autoregistre d'alimentació)	Tècnica d'investigació i anàlisi
4. Higiene bucodental	Tècnica de desenvolupament d'habilitats
5. Ús del revelador de placa bacteriana i tècnica del raspallat	Tècnica de desenvolupament d'habilitats
6. Comiat i avaluació	Tècnica d'investigació

Desenvolupament de la sessió

Activitat 1. Recepció i contracte formatiu

- Salutació inicial. Presentació del professional, en el cas que assisteixi algun familiar que no va acudir a la primera sessió i restabliment d'un compromís per ambdues parts.
- Insistir que els bons resultats depenen en gran part de la participació activa del menor i de la família.

Activitat 2. Experiència en relació a l'alimentació i a l'hàbit de la higiene bucodental

- Es tracta que el menor i el familiar expressin com han establert el tema de l'alimentació i quins hàbits han desenvolupat en la higiene bucodental.
- És important l'escolta activa i que la persona educadora faci un reforç positiu, si l'actitud i l'experiència han estat bones i convidi a corregir els hàbits i habilitats que es puguin millorar.
- Al final, fer-los un resum de tot el que s'hagi comentat en la consulta.

Activitat 3. Alimentació saludable

Enllaçant amb la tècnica anterior, s'ha de tenir en compte la informació que el menor i el familiar hagin registrat i complementar-la o corregir-la amb la informació de l'alimentació saludable i no cariògena.

Activitat 4. Higiene bucodental

Repassem tota la informació rebuda en la primera sessió, s'han de tenir en compte les dades que el menor i el familiar hagin registrat en el calendari del raspallat i corregir, si fa falta, la tècnica sobre una higiene bucodental correcta : tècnica del raspallat i l'ús de raspalls interdental i/o fil dental.

Activitat 5. Ús del revelador de placa bacteriana

S'ha de reforçar l'ús correcte del revelador de placa.

Activitat 6. Comiat i avaluació

- Es convida el menor i el familiar perquè expressin què els ha semblat la sessió i si ha estat positiva.
- Se'l torna a citar, si és necessari.
- S'ha d'emplenar el grau de compliment dels objectius educatius de la sessió a l'odontograma.

Material necessari

- Un fantoma i un raspall pel fantoma.
- Revelador de placa bacteriana en comprimits i en collutori.
- Guants.
- Màscara.
- Raspalls dentals i interdental, fil dental, collutoris i pastes dentifrícies.
- Els fullets de salut bucodental (annexos 2, 3, 4, 5 i 6).

SESSIÓ GRUPAL

Sessió grupal. Salut bucodental

Objectius educatius

- Reflexionar sobre l'estructura i les funcions de la cavitat oral i de les dents i sobre la importància que tenen per a la salut.
- Identificar la base d'una alimentació saludable i diferenciar-la de la cariògena.
- Conèixer les tècniques preventives per mantenir una higiene bucodental correcta.
- Practicar una higiene bucodental correcta.

Proposta de cronograma

Contingut	Mètode / Tècnica educativa	Agrupació	Temps (minuts)
1. Presentació dels docents i contracte formatiu	Expositiva	GG	5
2. Experiències pròpies, d'amistats o de familiars sobre la salut bucodental	Investigació Tempesta d'idees	GG	5
3. Instrumental per a la salut bucodental	Anàlisi: Borsa sorpresa Què és? Per a què s'empra? Quan s'empra? Qui l'empra? Com s'empra?	GG	5
4. Alimentació saludable i higiene bucodental	Vídeo + discussió	GG	25
5. Raspallat de la cavitat oral	Demostració amb entrenament: raspallat	GG	10
6. Comiat i avaluació	Qüestionari professorat Roda semàfor alumnat	TI GG	5

GG: grup gran. GP: grups petits. TI: treball individual.

Desenvolupament de la sessió

Activitat 1. Presentació i contracte formatiu

Benvinguda a la sessió i presentació de les persones docents de la sessió, de l'horari, dels objectius i de la metodologia activa i participativa.

Activitat 2. Experiències pròpies, d'amistats o de familiars sobre la salut bucodental

- Es proposa iniciar el tema amb una tempesta d'idees en la qual es pregunta als participants si tenen alguna experiència prèvia sobre la salut bucodental o si coneixen d'algun familiar o amiat.
- Es conclou la dinàmica fent un breu resum de la informació que han aportat.

Activitat 3. Instrumental per a la salut bucodental

- La persona educadora mostra una «bossa sorpresa» d'on treu diferents instruments i materials: un mirall d'exploració, un raspall de dents, una pasta de dents, un collutori de fluor, una cubeta de fluor, una cànula d'aspiració, una màscara i un guant.
- I pregunta: «Què és?, Per a què s'empra? Quan s'empra? Qui l'empra? Com s'empra?».
- L'educador reforça i complementa les diferents aportacions de l'alumnat.

Activitat 4. Alimentació saludable i higiene bucodental

- A continuació es proposa visualitzar un vídeo educatiu [Sonrisas brillantes, futuros brillantes. Dr. Rabbit y los defensores dentales](#) que té una durada de 16'44".
- Després es proposa fer una petita anàlisi, seguint l'estructura següent:
 - Què els suggereix el vídeo?
 - Quina relació hi ha entre l'alimentació i els problemes bucodentals?
 - Per què és important la higiene bucodental?
 - Com es pot fer una higiene bucodental correcta?

Activitat 5. Raspallat cavitat oral

- Es proposa continuar amb una demostració per a l'entrenament del raspallat de la cavitat oral.
- Cada alumne/a ha de fer el moviment del raspallat alhora que l'educadora ho fa amb el fantoma.
- Es convida que a partir d'ara facin el raspallat seguint la tècnica descrita a la sessió.

Activitat 6. Comiat i avaluació

- Es finalitza la sessió suggerint que cada participant expressi, amb l'ajuda d'unes emoticones, què li ha semblat la sessió (vegeu l'apèndix 1). El de color verd indica que la sessió ha anat perfecta, el de color blau significa que la sessió ha anat normal i el de color vermell significa que la sessió no els ha agradat.
- Quan s'acaba la sessió, el professional de l'educació facilitador també ha de participar en l'avaluació responent un qüestionari (vegeu l'apèndix 2).

- Les persones educadores han d'avaluar l'assistència, la participació i el grau de consecució de les activitats previstes i fetes, per mitjà de l'observació sistemàtica amb guió (vegeu l'apèndix 3).
- S'agraeix l'assistència i la col·laboració dels participants.

Material necessari

- Un ordinador portàtil amb accés a internet, projector i altaveus.
- Un mirall d'exploració.
- Un raspall de dents.
- Una pasta de dents.
- Un collutori de fluor.
- Una cubeta de fluor.
- Una cànula d'aspiració.
- Una màscara.
- Un guant.
- Fotocòpies dels apèndixs 1, 2 i 3.

Apèndix 1. Avaluació del procés i dels resultats de la sessió grupal: alumnat



Apèndix 2. Avaluació del procés i resultats de la sessió grupal: professorat

No imprimiu aquesta imatge; sinó el PDF corresponent



G CONSELLERIA
O SALUT I CONSUM
I GERÈNCIA ATENCIÓ
B PRIMÀRIA MALLORCA

Avaluació del procés i resultats de la sessió grupal

Us agraïem que respongueu aquest qüestionari, que servirà per valorar la qualitat de les sessions i per millorar-les.

1. Penseu que la sessió ha estat útil?	<input type="checkbox"/> Gens	<input type="checkbox"/> Poc	<input type="checkbox"/> Prou	<input type="checkbox"/> Molt
2. Han estat aprofitables els continguts treballats?	<input type="checkbox"/> Gens	<input type="checkbox"/> Poc	<input type="checkbox"/> Prou	<input type="checkbox"/> Molt
3. Ha estat clar i fàcil d'entendre el llenguatge que s'ha emprat?	<input type="checkbox"/> Gens	<input type="checkbox"/> Poc	<input type="checkbox"/> Prou	<input type="checkbox"/> Molt
4. Ha ajudat el material emprat a entendre més bé el contingut de la sessió?	<input type="checkbox"/> Gens	<input type="checkbox"/> Poc	<input type="checkbox"/> Prou	<input type="checkbox"/> Molt
5. Ha estat adequat el nombre de sessions?	<input type="checkbox"/> Gens	<input type="checkbox"/> Poc	<input type="checkbox"/> Prou	<input type="checkbox"/> Molt
6. Canviariéu algun aspecte de la sessió?	<input type="checkbox"/> Sí	⇒	Quin?	
	<input type="checkbox"/> No			
	<input type="checkbox"/> No hi responcO			
7. Què destacaríeu com a més interessant i positiu de tot el que s'hi ha comentat?				
8. Recomanariéu aquesta sessió?	<input type="checkbox"/> No	<input type="checkbox"/> Sí	<input type="checkbox"/> Sí, i amb gran interès	
9. Què en diríeu?				



Apèndix 3. Guió d'observació i d'avaluació de l'estructura del taller

No imprimiu aquesta imatge; sinó el PDF corresponent



G CONSELLERIA
O SALUT I CONSUM
I GERÈNCIA ATENCIÓ
B PRIMÀRIA MALLORCA

Guió d'observació i d'avaluació de l'estructura del taller

Taller de formació	Per a alumnat	Per a famílies
Lloc		
Data		

L'observador ha d'avaluar els aspectes següents de cada sessió.

Guió d'observació

Número de sessió		Data	
Nom i llinatges de l'observador			
S'han dut a terme les activitats en la forma i en el temps prevists?			<input type="checkbox"/> Sí <input type="checkbox"/> No
Han estat útils les tècniques emprades?			<input type="checkbox"/> Sí <input type="checkbox"/> No
S'han adequat al grup?			<input type="checkbox"/> Sí <input type="checkbox"/> No
S'ha presentat i gestionat adequadament la sessió?			<input type="checkbox"/> Sí <input type="checkbox"/> No
Com ha estat el clima de la sessió? (tipus de comunicació, estil personal, tècniques de gestió...)			
Com hi han participat els assistents?			
Altres observacions			

Avaluació de l'estructura del taller

Ha estat adequat el lloc on s'ha impartit el taller?	<input type="checkbox"/> Sí <input type="checkbox"/> No
Han estat adequats l'horari i la durada del taller?	<input type="checkbox"/> Sí <input type="checkbox"/> No
Han estat adequats els recursos didàctics?	<input type="checkbox"/> Sí <input type="checkbox"/> No
Observacions	

Apèndix 4. Full acreditatiu de l'assistència al centre educatiu

No imprimiu aquesta imatge, sinó el PDF corresponent



G CONSELLERIA
O SALUT I CONSUM
I GERÈNCIA ATENCIÓ
B PRIMÀRIA MALLORCA

Full acreditatiu de l'assistència al centre educatiu

Centre de salut	
Unitat de salut bucodental	
Odontòleg/odontòloga	
Higienista	
Centre educatiu	
Població diana	
Tipus d'activitat	
Nom de l'activitat	
Data	
Nombre total de sessions/activitats per grup/classe	
Nombre total de línies	
Durada de la sessió/activitat	
Nombre d'assistents	
Participació d'altres entitats/associacions	<input type="checkbox"/> Sí <input type="checkbox"/> No
Professionals participants	
Tècniques aplicades	
Observacions	

Signatura i segell del centre

